

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ**

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ **(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

*18–19 травня 2017 року
м. Тернопіль*

У двох томах
ТОМ 1

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2017

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ (Тернопіль, 18–19 трав. 2017 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – Т. 1. – 211 с.

дачів компетентності щодо особливостей навчання і особистісного розвитку студентів нового покоління. Досвід зарубіжної професійної асоціації Association for the Study of Medical Education (ASME), що відповідає тематиці циклів, дозволяє нам стверджувати, що розробка та запровадження цих циклів на теренах України серед вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів дозволить задовольнити потреби викладачів і студентів в медичній освіті шляхом обміном педагогічного досвіду в умовах неперервної медичної освіти. Аналіз посадових інструкцій працівників закордонних медичних університетів, який здійснює ця професійна асоціація дозволяє нам сформулювати узагальнений перелік функцій та посадових обов'язків, якими повинен володіти потенційний користувач (клієнт) циклу та дозволяє представити модель компетентностей працівників медичних університетів.

Висновки. За результатами проходження циклів у викладачів медичних (фармацевтичних) вишів формуються наступні компетентності: здатність аналізувати сучасні вимоги до розвитку студентів-медиків; здатність створювати сучасні освітні умови для розвитку студентів-медиків; здатність до застосування сучасних технологій

навчання для розвитку студентів-медиків; здатність проєктувати навчання заняття з метою розвитку особистості студентів-медиків; здатність рухатися до власних поставлених цілей та мотивувати студентів-медиків у своєму розвитку в професії; здатність до педагогічної рефлексії. Дані компетентності дозволяють професійно виконувати функції викладача за новими стандартами вищої освіти в галузі знань «Охорона здоров'я».

Література.

1. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
2. Філоненко М. М. Реалізація компетентнісного підходу у вищій медичній освіті / Філоненко М. М. // Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України», 2016, № 4 (додаток 2). – С. 32–35.
3. Martin Mulder, Judith Gulikers, Harm Biemans, Renate Wesselink. The new competence concept in higher education: error or enrichment? // Journal of European Industrial Training, Vol. 33 Iss: 8/9, pp.755 – 770. – Режим доступу : <http://dx.doi.org/10.1108/03090590910993616>

ПРІОРИТЕТИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВИТИ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

В. Б. Ханжи, О. В. Медянова, В. Т. Головчук, О. Г. Хамідуліна

Одеський національний медичний університет

Вступ. Завданням освіти у розвинутих країнах світу вважається підготовка фахівців майбутнього, здатних креативно нелінійно мислити, створювати інновації та вирішувати практичні завдання у реальних життєвих умовах. Для цього розробляються різноманітні методологічні підстави: STEM-освіта, теорія мережевої освіти, гуманітарна парадигма, навчання "через вчинення відкриттів" та ін.

Основна частина. Впровадження STEM-освіти у країни Північної Америки, Європи, висвітило такі його переваги: 1) формування цілісної картини світу завдяки застосуванню мультидисциплінарного підходу; 2) зв'язок знань з життям [1]; 3) розвиток навичок критичного мислення та розв'язання винахідницьких задач [1,2]; 4) розвиток креативності, готовності до інновацій; 5) формування навичок активної комунікації та роботи у команді, та ін. [3]. Однак головним є те, що «STEM-технологія є комбінаторною; системною за обсягом застосування» [4], що поєднує технологічні, організаційні, матеріально-технічні ресурси та людський капітал. STEM-грамотність означає не просто досягнення грамотності в чотирьох напрямках (S – science, T – technology, E – engineering, M – mathematics), а й спонукає студентів перейти від вивчення дискретних фрагментів явища до розуміння системної цілісності як об'єкту дослідження (чи професійного навчання), так і світу в цілому.

Завданню формування високоінтелектуальних інноваційних якостей майбутнього людського капіталу медицині й присвячені сумісні методологічні розробки викладачів кафедри філософії та біоетики та спеціалістів Психологічної служби ОНМедУ, які дозволяють максимально індивідуалізувати технологію навчання.

Аналізуючи завдання медицини К. Майнцер відзначає, що «Наші лікарі і психіатри повинні навчитися розглядати, людей як складні нелінійні єдності розуму і тіла.

Лінійне мислення може перешкоджати постановці правильного діагнозу» [5, с.41]. Тому формування нелінійного творчого міждисциплінарного мислення майбутніх лікарів стає сьогодні головною метою медичної освіти. Ця ціль на перших курсах, при недостатньо сформованому медичному тезаурусі студента, може і повинна досягатися в межах гуманітарних учбових дисциплін.

В аудиторній та поза аудиторній роботі на кафедрі філософії та біоетики ОНМедУ у студентів цілеспрямовано формують навички: а) міждисциплінарне мислення, відповідальне відношення до спільносвіту та нооетичний світогляд [6] (курс «Основи біоетики та біобезпека»); б) самостійність та не лінійність мислення, дискусійні вміння (методика «Круглий стіл» в межах курсу «Філософія» та студентського гуртка); в) практичний соціальний інтелект, що передбачає вміння розуміти психологічний стан, настрій, мотивацію інших людей та навичку рефлексивного само розуміння (в межах курсу «Соціологія та медична соціологія»); г) навички науково-дослідної роботи в між- та трансдисциплінарному просторі: медико-філософському, медико-соціальному та біоетичному. Завдяки самодослідженню соціальних вад особистості студента (теми «Соціологічна концепція особистості» та «Соціалізація особистості» в межах курсу «Соціологія та медична соціологія») та консультативно - корекційній роботі спеціалістів Психологічної служби ОНМедУ ведеться розробка індивідуальних освітніх траєкторій студентів та аспірантів.

Образно-емоційний стиль мислення сучасної молоді, що сформувався під час постійного спілкування з масмедіа, все більше йде в розріз з традиційно вербальною, формально-логічною структурою учбового матеріалу [7]. «Отже, - за поглядами Берулава Г.А. та Берулава М.Н. - має місце методологічне протиріччя між механізмами психічної активності суб'єкта і існуючими технологіями на-

вчання, що апелюють лише до сфери раціонального свідомості і ігнорують можливості формування продуктивної поведінки, що спирається на стійких патернах психічної активності» [7, с.10]. Для успішного навчання сьогоденних ювеналів система освіти має розвинути у них ініціативність у отриманні інформації, високу вмотивованість до засвоєння; забезпечити їм психологічний комфорт та індивідуальну зацікавленість в отриманій інформації. Все це можливо, якщо класичний стиль викладання поєднати з методиками, що співвідносяться з домінуючими у студента наших часів когнітивними, комунікаційними і афективними стилями і стратегіями. Також дуже важливим є відтворення відкритої «творчої майстерні» та особистісного стилю спілкування викладача-науковця, де він має змогу заражати своєю натхненністю учнів (на кшталт античних філософських шкіл). Тому що «творча особистість може бути вихована лише на підставі спостереження за стилем мислення інших творчих людей, прилучення до цього стилю мислення, його імітації» [7, с.13].

Висновки. Сучасний світ вимагає від спеціаліста ««постформального мислення»: не відтворення знань, а «виробництво своїх власних знань»» [7, с.15]; творчої самореалізації та нелінійного мислення; здатності до практичного вирішення завдань як в стандартних, так і в кризових ситуаціях; нелінійне розуміння причинності; сприйняття людини та світу як складних цілісностей. Все це можливо забезпечити лише завдяки творчо поєданого методологічного різноманіття освітніх методик та їх індивідуалізації згідно особистостям конкретного покоління студентства.

Література:

1. Дендеренко О.О. залучення курсантів до складання і розв'язування задач прикладного змісту як спосіб їх STEM-навчання [Електронний ресурс]/ О. О.Дендеренко: матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю [«STEM-освіта як шлях до інноваційного розвитку національної освіти»], (Херсон

28 жовтня 2016 року). – Режим доступу: <http://internet-confer.16mb.com/statt-uchasnik-v-konferenc/rozvitok-profes-ino-kompetentnost-fah-vc/zaluchennja-kursant-v-doskladannja-rozv.html> .

2. Соломенко А. О. STEM-освіта, моделювання, критичне мислення [Електронний ресурс]/А. О. Соломенко// матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю [«STEM-освіта як шлях до інноваційного розвитку національної освіти»], (Херсон 28 жовтня 2016 року). – Режим доступу: <http://internet-confer.16mb.com/statt-uchasnik-v-konferenc/-dinii-v-dkritii-osv-tn-i-prost-r-proble/stem-osv-ta-modelyuvannja-kritichne-misl.html> .

3. Азізов Р. Образование нового поколения: 10 преимуществ STEM образования [Електронний ресурс]/Rufat Azizov. – Режим доступу: <https://www.linkedin.com/pulse/образование-нового-поколения-10>.

4. Бутурліна О.В. STEM-освіта в Україні: від теорії до практики [Електронний ресурс]/ О. В. Бутурліна// матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю [«STEM-освіта як шлях до інноваційного розвитку національної освіти»], (Херсон 28 жовтня 2016 року). – Режим доступу: <http://internet-confer.16mb.com/statt-uchasnik-v-konferenc/rozvitok-profes-ino-kompetentnost-fah-vc/stem-osv-ta-v-ukra-n-v-d-teor-do-praktik.html> .

5. Майнцер Клаус Сложносистемное мышление: Материя, разум, человечество. Новый синтез/ К. Майнцер. – Пер. с англ. / Под ред. и с предисл. Г. Г. Малинецкого. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 464 с.

6. Запорожан В. М. Етюди про моральність. Ноетичний аспект / В. М. Запорожан. — Одеса : ОНМедУ, 2015. — 160 с.

7. Берулава Г.А., Берулава М.Н. Теория сетевого образования как новая методологическая платформа высшего образования /Г. А. Берулава, М. Н. Берулава// Гуманизация образования, 2012. —№4. —С.8-19.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПІДГОТОВЦІ ПРОВІЗОРІВ

Л. І. Хмельникова, О. А. Подплетня

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Вступ. В сучасній освіті компетентісний підхід до навчання зайняв центральне місце тому, що інформаційні технології зробили вибух, який призвів не тільки до збільшення об'єму інформації у десятки разів, а й до швидкого її старіння і постійного оновлення, що є для майбутнього провізора актуальним.

Основна частина. Спираючись на публікації про особливості компетентісного підходу до навчального процесу [1]нами виділені дві основні групи компетенцій: ключові і предметні, які знаходяться у взаємозв'язку. До ключових компетенцій відносимо навчально-пізнавальні, інформаційно-технологічні, комунікативні, соціально-трудова, до предметних - хімічні. При вивченні хімічних дисциплін сформованість ключових компетенцій проявляється в умінні студента самостійно приймати рішення, визначати параметри завдання, уточнювати його дані, ви-

бирати раціональні шляхи вирішення. Формування предметних компетенцій здійснюємо не тільки на заняттях, але і через організацію електронних курсів, які не тільки сприяють формування компетенцій хімічних дисциплін, а й створюють основу для позитивної мотивації навчання, що важливо для майбутніх провізорів.

Висновок. Таким чином, формувати у майбутніх провізорів здатність постійно вчитися та вдосконалюватися необхідно з молодших курсів вузу. Це дозволить не загубитися в соціумі, успішно в ньому адаптуватися, самореалізуватися і бути конкурентоспроможним фахівцем на ринку праці.

Література:

1. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: підручник/ Л.Г.Подоляк, В.І. Юрченко. -2-е вид.-К.:Каравела, 2014.-360